

УДК 338.43. 339.1:332.122.6

Антонюк К.І.¹, Дондик С.Ю.²

¹д-р. екон. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

²студ. гр. ГФ-210 НУ «Запорізька політехніка»

ФУНКЦІОНУВАННЯ СВІТОВОГО РИНКУ ЗЕРНА В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Розвиток ринку зернових культур є одним із стратегічно важливих напрямів для економіки України. Високий рівень урожайності зерна не лише гарантує продовольчу безпеку держави, але й країн-імпортерів її продукції. В сучасних умовах збройної агресії Російської Федерації та ведення активних бойових дій на значній території України виникла низка проблемних ситуацій, що тягнуть за собою зменшення кількості посівних площ, падіння рівня урожайності зернових культур, зниження рівня експорту зернової продукції та багато інших. Саме тому надважливого

значення набуває детальне дослідження проблем ринку зернових культур в Україні та окреслення перспективних напрямів його розвитку.

Сучасні світові товарні ринки та увесь бізнес функціонують в умовах геополітичної нестабільності, яка характеризується політичними конфліктами, напруженнями та невизначеністю між країнами та регіонами. Геополітична нестабільність на сучасному етапі проявляється у наступних формах: територіальні конфлікти, політичні кризи, зовнішні втручання, економічні суперечки, війна та військові загрози, терористичні акти. Головною рисою господарських процесів у нестабільних умовах стає відсутність автоматичної системної взаємодії між різними інституціями. Геополітична нестабільність має серйозні наслідки для світових ринків, економічного розвитку, безпеки та політичного клімату у регіоні чи на світовому рівні. Не виключенням є і світовий ринок зерна, який потерпає від геополітичної нестабільності: зменшується виробництво та порушуються глобальні ланцюги постачання зернових культур, волатильність цін на зерно, торгові обмеження та санкції, споживачі не отримують належної кількості зернових продуктів, порушується продовольча безпека країн; зменшення частки українського зерна на світовому ринку із-за злочинних воєнних дій росії. Зазначені проблеми актуалізують необхідність подальшого дослідження функціонування світового ринку зерна задля того, щоб країни змогли адаптувати свої експортні та імпорتنі стратегії в умовах геополітичної нестабільності, а міжнародні інституції змогли врегульовувати конфліктні ситуації та сприяти забезпеченню населення світу продовольством.

Виробництво зерна є ключовою складовою світового ринку і має значний вплив на глобальну економіку, продовольчу безпеку і торгівлю. Обсяги виробництва зернових культур, таких як: пшениця, рис, кукурудза, ячмінь й інші, – визначають загальний обсяг доступного харчування для населення. Країни-експортери зерна можуть використовувати свій аграрний потенціал для зміцнення своєї геополітичної позиції. Україна є одним із важливих гравців на світовому ринку зерна і входить до десятки основних виробників та експортерів зернових культур. Продовження війни в Україні у світі можуть виникнути серйозні проблеми із постачанням зернових культур та відбутися подальше загострення геополітичної ситуації. Вирішення проблем забезпечення зерном сучасного світу вимагає комплексного підходу на різних рівнях – від глобального до локального, а також скоординованих зусиль різних суб'єктів, включаючи уряди, наукові установи, галузеві організації та громадянське суспільство. Тільки через інтеграцію різних аспектів та побудову виважених стратегій можна досягти стійкого та довгострокового забезпечення продовольством населення світу в умовах геополітичної нестабільності.

Вважаємо, що аграрна політика із створення умов для ефективного функціонування зернового ринку концентруватиметься на наступних основних напрямках: створення більш ефективної системи податкового та митно-тарифного регулювання; розроблення системи моніторингу та прогнозування ринку, пошук перспективних ринків збуту та просування зерна на зовнішні ринки; стимулювання ринкового попиту та пропозиції на зерно; формування і функціонування інфраструктури ринку, системних та програмних підходів до розвитку ринку; захист інтересів вітчизняних товаровиробників при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності; науково-технічне та інформаційне забезпечення розвитку ринку; захист економічної конкуренції та забезпечення прозорості ринку; формування необхідної законодавчої та нормативно-правової бази.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кириленко І.Г. Формування зернового ринку в Україні: стратегія розвитку / І.Г. Кириленко // Економіка АПК. – 2009. – №9. – С. 79-84.
2. Кондратюк О.І. Стан і перспективи розвитку зернового під комплексу в умовах глобалізації / О.І. Кондратюк // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – №6. – С. 37-42.
3. Програма «Зерно України – 2015». [Електронний ресурс] Режим доступу: www.uaan.gov.ua/sites/default/files/zerno.doc. (Дата звернення 15.04.24р.)